

Pfv.IV.20.709/2013/3.szám

A Kúria a Nádori Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Nádori Dóra ügyvéd) által képviselt I. rendű, II. rendű és III. rendű felpereseknek a Dr. Róna András Ügyvédi Iroda (ügyintéző dr. Róna András ügyvéd) által képviselt alperes ellen személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása és jogkövetkezményeinek alkalmazása iránt a Fővárosi Törvényszék előtt 19.P.27.980/2010. számon megindított és a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.927/2012/5. számú jogerős ítéletével befejezett perében az alperes által 18. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán tartott tárgyaláson meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet részben hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és a 2010. február 5-i lakásszövetkezeti közgyűlés határozatainak érvénytelenségére vonatkozó közléssel a jogsértés megállapítása iránt előterjesztett keresetet elutasítja, egyebekben a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül együttesen fizessenek meg az alperes részére 5.000 (ötezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetékből az alperes 44.000 (negyvennégyezer) forintot, a felperesek együttesen 26.000 (huszonhatezer) forintot köteles az államnak külön felhívásra megtéríteni

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet megállapította: az alperes azzal, hogy a 2010.

június 18-i lakásszövetkezeti közgyűlésen, a 2010. júliusában kelt körlevelében, valamint a 2010. szeptember 14-én kelt „Határozat” elnevezésű iratában megalapozatlanul állította, hogy a .. szám alatti lakásszövetkezet igazgatóságának tagjai (I-II.r. felperesek) által a közgyűlési szavazásra harmadik személyt feljogosító, általuk tanúként aláírt meghatalmazásokat befolyással, ígéretéssel, fenyegetéssel, etikátlan eszközökkel szerezték meg, megsértette az I. és II.r. felperesek jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát. Megállapította továbbá, hogy az alperes azzal, hogy a 2010. február 17-ei levelében, valamint a 2010. szeptember 14-i keltű „Határozat” elnevezésű iratában és a 2010. október 5-i lakásszövetkezeti közgyűlésen megalapozatlanul állította, hogy a 2010. február 5-i lakásszövetkezeti közgyűlés határozatai érvénytelenek, mert a közgyűlés jegyzőkönyve nem került hitelesítésre, megsértette az I., II. és III.r. felperesek jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát, továbbá az alperes azzal, hogy a 2010. szeptember 14-i keltű „Határozat” elnevezésű iratában és a 2010. október 5-i lakásszövetkezeti közgyűlésen annak valótlan állításával, hogy az I., II. és III.r. felperesek, mint az igazgatóság tagjai törvénytelenül vagy akár bűncselekményt elkövetve gazdálkodnak a lakásszövetkezet vagyonával, megsértette az I., II. és III.r. felperesek jóhírnév és becsület védelméhez fűződő személyiségi jogait. A jogerős ítélet az alperest a további jogsértéstől eltiltotta és feljogosította a felpereseket, hogy az ítélet rendelkező részét az ítélet jogerőre emelkedését követő közgyűlésen - kommentár nélkül - ismertessék. Kötelezte az alperest, hogy elégtétel adásaként a megállapított jogsértésekért az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül magánlevélben fejezze ki sajnálkozását az I., II. és III.r. felpereseknek és feljogosította a felpereseket a levél - lakásszövetkezet keretein belül történő - nyilvánosságra hozatalára. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felpereseknek személyenként 100.000 forintot és annak 2010. július 1-jétől a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű kamatát. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Rendelkezett az első- és másodfokú perköltség és illeték viseléséről.

A jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállás lényegi tartalma szerint a .. számú Lakásszövetkezet Igazgatóságának elnöke az I.r. felperes, tagjai a II. és III.r. felperesek. Az alperes, mint tulajdonostárs több esetben kritizálta a felperesek tevékenységét. Ennek során bírálathoz tárgyávé tette a lakásszövetkezet vagyonával való gazdálkodást, az egyik közgyűlésen hozott határozatok és a közgyűlésen szavazásra jogosító meghatalmazások érvényességét.

A felperesek keresetükben kérték megállapítani, hogy az alperes a kifogásolt közléseivel megsértette a jóhírnevüket és a becsületüket. Kérték a jogsértéssel összefüggésben az egyéb objektív szankciók alkalmazását és az alperes személyenként 300.000

forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezését.

Alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Védekezése szerint a véleményét fejtette ki, amelyet választott tisztségük folytán a felperesek egyébként is fokozottabban tűrni kötelesek.

A jogerős ítélet indokolása szerint az adott esetben, miután a lakásszövetkezet igazgatóságának mindössze három tagja van, az igazgatóságra vonatkozó közlések tekintetében a lakásszövetkezet közössége számára a felperesek személye, mint az igazgatóság tagjai egyértelműen beazonosíthatók és az is egyértelműen megállapítható, hogy az alperes tényállításai a felperesek személyére vonatkoztak. A felperesek ugyan nem közszereplők, miután azonban az adott tulajdonosi közösség érdekében vállalták a tevékenységüket, az e körben kifejtett magatartásuk, a szövetkezet működésével, gazdálkodásával, a pénzfelhasználással kapcsolatos tevékenységük fokozottabban kritizálható. A lakásszövetkezet életét, működését érintő kérdésekben tehát a felpereseknek vállalniuk kell a személyüket érő fokozottabb bírálatot, azt azonban már nem kötelesek eltűrni, hogy mások megalapozatlanul, bűncselekmény elkövetésével vádolják. Az alperes a sérelmezett közléseivel pedig nem csupán a szabálytalanságokra hívta fel a figyelmet, hanem csalás, azaz bűncselekmény elkövetését is állította. A másodfokú bíróság alaptalannak tartva az alperes fellebbezésében foglalt kifogását kifejtette, hogy ha a személyiségi jogi igényt érvényesítő fél több, egymással összefüggő kijelentés tekintetében kéri a jogsértés megállapítását, elfogadható, ha a sérelmet szenvedett fél a kereseti kérelmet annak érthetősége miatt, összefoglalóan terjeszti elő, illetve, hogy ha a bíróság összefoglalóan, de egyértelműen beazonosítható módon fogalmazza meg az ítélet rendelkező részében a jogsértő ténymegállapításokat.

A jogerős ítélet a közgyűlési határozatok érvénytelenségére vonatkozó közlésekkel kapcsolatban rámutatott arra, hogy a perben nem az érvényesség vitatásának volt elsődlegesen jelentősége, hanem annak, hogy az alperes miért tartotta érvénytelennek a közgyűlési határozatot. A perbeli okiratokban tett közléseivel az alperes azt a látszatot keltette, hogy a felperesek, mint az igazgatóság tagjai nem tartották be a rájuk vonatkozó jogszabályokat. Ezzel a magatartásával a „személyiségi jogsértést” elkövette. Az alperes nem tudta azt bizonyítani, hogy a közgyűlési határozat érvénytelen. Ennek megállapítása érdekében ugyanis bírósághoz fordulhatott volna, amely azonban nem történt meg. Bizonyítási kötelezettségét az alperes a határozat érvénytelenségét kimondó bírósági határozattal tudta volna teljesíteni, ilyen határozat azonban a perben nem állt rendelkezésre. Az alperes 2010. szeptember 14-i keltű „Határozat” című irata pedig – az alperes téves álláspontjával szemben – nem minősül olyan magánlevélnek, amely a jogsértés megállapíthatóságát kizárná, miután azt az alperes

valamennyi érintett részére eljuttatta, annak tartalma tehát nem csak az alperes és a címzett viszonylatában vált ismertté.

Mindezekre tekintettel a jogerős ítélet a jogsértést a Ptk. 84. § (1) bekezdés a) pontja alapján megállapította, a b) pont szerint az alperest eltiltotta a további jogsértéstől és a c) pont szerint elégtétel adására kötelezte. A jogerős ítélet a Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontján keresztül alkalmazandó Ptk. 339. § (1) bekezdés, valamint 355. § (1) és (4) bekezdések alapján kötelezte az alperest a jogsértéssel összefüggésben okozott kártérítés megfizetésére, amelynek összegét - a keresettől részben eltérően - mérlegeléssel állapította meg.

A jogerős ítélet ellen, jogszabálysértésre hivatkozással, az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, annak hatályon kívül helyezése és elsődlegesen a kereset teljes elutasítása, másodlagosan az első- vagy másodfokú bíróság új eljárásra utasítása érdekében. Felülvizsgálati álláspontja szerint a Ptk. 78. § (2) bekezdését megsértve marasztalta a jogerős ítélet arra tekintettel, hogy a felperesek személye, mint az igazgatóság tagjai beazonosíthatók. A testület bírálatát ugyanis, függetlenül tagjai számától, nem lehet annak tagjaira vonatkoztatni. A jogerős ítélet a Pp. 213. § (1) bekezdését is megsértette azzal, hogy a kereseti kérelemtől eltérően, összevontan megfogalmazott állítások és iratellenesen megállapított tényállás alapján marasztalta. Miután a csalás Btk. 318. § (1) bekezdése szerinti büntetőjogi tényállásához tartozó kijelentést nem tett, valótlanul és iratellenesen állapította meg a jogerős ítélet, hogy a felperesekkel kapcsolatban csalás elkövetését állította. Erre utaló peradat hiányában iratellenesen állapította meg a jogerős ítélet, hogy a 2010. szeptember 14-ei keltű „Határozat” című iratot valamennyi érintett részére eljuttatta. A lakásszövetkezet igazgatóságának címzett levelet ugyanis kizárólag a II.r. felperesnek adta át, így annak magánlevél minősége nem vonható kétségbe. Tévesen rótt a terhére a jogerős ítélet a bizonyítatlanság következményeit olyan jogkérdések (okiratok jogellenessége, közgyűlési határozatok érvénytelensége) tekintetében, amelyet csak a hatáskörrel rendelkező bíróság állapíthat meg, és tévesen állapította meg a jogsértést a közgyűlési határozatok érvénytelenségével kapcsolatban megfogalmazott álláspontja miatt is, amely nem tényállítás, hanem jogi vélemény, így nem alkalmas a jóhírnév megsértésére. A kártérítés alapjául szolgáló nem vagyoni hátrányt a kihallgatott tanú vallomása nem támasztotta alá.

A felperesek felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint részben alapos.

A jogerős ítélet helyesen állapította meg, hogy az alperesnek a

lakásszövetkezet igazgatóságának tevékenységével kapcsolatos kifogásolt közlései az igazgatóságban betöltött tisztségük folytán a felperesekre vonatkoztathatók, akiknek a személye a szűkebb lakóközösség számára egyértelműen beazonosítható. Ezért alappal igényeltek személyiségvédelmet a felperesek az igazgatóság tevékenységével kapcsolatos valótlan tényállítások és a becsület csorbítására alkalmas közlések miatt a Ptk. 76. és 78. §-ai alapján.

Az alperes a lakásszövetkezet igazgatóságát megtestesítő felperesek tevékenységét számos alkalommal és a megnyilvánulás különböző formáiban (a 2010. február 17-i és júliusi körlevelében, a 2010. szeptember 14-i keltű „Határozat” elnevezésű iratában és a közgyűléseken történt felszólalásai alkalmával) tette bírálat tárgyává. Az alperes által megfogalmazott kritikai észrevételek – a felülvizsgálattal érintett körben – lényegében a közgyűlésen szavazásra jogosító meghatalmazásokat, a 2010. február 5-én megtartott közgyűlésen hozott határozatok érvényességét és a lakásszövetkezet vagyonával való gazdálkodást érintették. A Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának – a személyhez fűződő jog megsértése miatt indult perekben is irányadó – 15. számú állásfoglalása értelmében, ha a bíróság a keresetnek helyt ad, határozatában – a kérelem és ellenkérelem korlátai között – belátása szerint állapítja meg a helyreigazítás szövegét (II. pont). A szükségtelen ismétlések és az indokolatlan terjedelem elkerülése érdekében, az irányadó joggyakorlatra is figyelemmel ezért a jogerős ítélet rendelkező része az alperesnek az érintett tárgykörökben tett kijelentéseit helytállóan foglalta össze tömör és közérthető formában úgy, hogy abból a jogsértés miben léte is egyértelműen kiderül, ezzel az a rendelkező résszel szemben támasztott követelményeknek mindenben megfelelt. Ezért alaptalanul hivatkozott az alperes a Pp. 213. § (1) bekezdése alapján az ítélet teljessége elvének sérelmére.

A Ptk. 78. § (1) bekezdése értelmében a jóhírnév sérelmének megállapítását a más személyre vonatkozó, azt sértő valótlan tény állítása, híresztelése, való tény hamis színben való feltüntetése alapozza meg, míg a Ptk. 76. §-a alapján a kifejezőmódjában indokolatlanul bántó, megalázó közlés a személy becsületét sérti.

E rendelkezések alapján a jogerős ítélet helytállóan állapította meg a jogsértést az alperesnek azon közlése miatt, amellyel a felperesek által irányított gazdálkodással összefüggésben – ténybeli alap nélkül – csalás elkövetésére utalt. A téves felülvizsgálati állásponttal szemben a jogsértés megállapításához nem szükséges a bűncselekmény elkövetésére vonatkozó közlésnek az adott bűncselekmény büntetőjogi törvényi tényállását kimerítő kifejezéseket tartalmaznia. A „csalás” kifejezés a szó hétköznapi értelmében használva is lehet jogsértő, ha az valótlan, illetve

minden ténybeli alapot nélkülöz. A jogsértés megállapítása szempontjából pedig közömbös, hogy az alperes a „Határozat” elnevezésű iratát - a jogerős ítélet megállapításával szemben - esetleg csak a II.r. felperesnek adta át. A Ptk. 78. §-a alapján a jogsértés megállapításának ugyanis nem feltétele a jogsértő közlés a nyilvánosság előtt történő megtétele.

Helytállóan kifogásolta ugyanakkor az alperes a 2010. február 5-én tartott közgyűlésen hozott határozatok érvénytelenségére vonatkozó közléssel összefüggésben a jogsértés megállapítását. Az alperesnek ezt a kijelentését a jogerős ítélet az érvénytelenség okaként elfoglalt álláspontja miatt tartotta jogsértőnek, terhére róva azt is, hogy a határozatok érvénytelenségét - az ennek megállapítására irányuló bírósági eljárásban hozott ítélettel - nem bizonyította. Az alperes a közgyűlési határozatokat a közgyűlésről készült jegyzőkönyv hitelesítő részéről való aláírásának hiánya miatt tartotta érvénytelennek. Az alperesnek ez az álláspontja jogi vélemény, amelynek tartalmi helyessége a személyiségvédelmi perben nem vizsgálható (PK 12. számú állásfoglalás III. pont). Ezért a jogsértést a közgyűlési határozatok érvényességére vonatkozó vélemény, mégha téves is, nem teszi megállapíthatóvá. A jogsértés megállapítását a felperesek érintettségének hiánya is kizárja. A közgyűlési határozatok érvénytelenségét állító közlés ugyanis a felperesek személyére, még az igazgatóságban ellátott tisztségükkel összefüggésben sem vonatkoztatható. Erre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletnek e jogsértés megállapítására vonatkozó rendelkezését hatályon kívül helyezte és a keresetet ebben a vonatkozásban elutasította.

Ettől függetlenül a jogerős ítélet által megállapított kártérítés összege a fennmaradó két jogsértéssel összefüggésben bekövetkezett nem vagyoni kárpótlást megalapozó hátránnyal is arányban állt, amely a perben kihallgatott tanú nyilatkozatától függetlenül a Pp. 163. § (3) bekezdése alapján a köztudomás szerint is elfogadható volt.

A kifejtettekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján részben hatályon kívül helyezte, a Pp. 253. § (2) bekezdésének megfelelő alkalmazásával az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és egy közlés tekintetében a jogsértés megállapítása iránt előterjesztett keresetet elutasította, ezt meghaladóan a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályban fenntartotta. A Kúria a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a részleges pernyertesség szabálya szerint rendelkezett a felülvizsgálati eljárási költség viseléséről. A felpereseknek áthárítható felülvizsgálati eljárási költsége nem merült fel. A felperes a pervesztesség-pernyertesség arányának megfelelően köteles az alperes jogi képviselőjével felmerült és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdései alapján

megállapított felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére.

A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM. rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a felek pervesztesség-pernyertesség arányában kötelesek az államnak megtéríteni.

Budapest, 2013. november 20.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Pataki Árpád s.k. bíró

Vné

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő